

SUKUSYTYKKEITÄ

KÄÄRIÄISTEN SUKUSEURA RY:N

JULKAISU N:o 30

10.2.2017

Toimituskunta Aune Kääriäinen-Niemi
Seppo Kääriäinen, Maire Harju, Outi Rissanen,
Toivo Kääriäinen, Ritva Lappalainen

HYVÄ KÄÄRIÄISTEN SUKU

Vuosi 2017 on meidän suvullemme Juhlavuosi, sukuseuramme on 70 vuotta. Samalla vuosi on kaikille suomalaisille Juhlavuosi, 100 vuotta itsenäisenä Suomena. Siis meillä on syytä suureen Juhlaan.

Sukumme muistomerkissä on sanat:

”Kääriäinen – älä hylkää isiesi raivaamaa pyhää maata”

70 vuotta sitten nämä meidän eduskunnassa, puolustusvoimissa, opetustoimissa ja sukutiloilla vaikuttajina eläneet puuhamiehet perustivat tämän sukuseuramme ja voimme olla ylpeitä heidän saavutuksestaan rakentaa yksi pilari tukemaan Suomen itsenäisyyttä ja maan kehitystä. Kaikki sukuumme kuuluneet ovat rakentaneet Suomea tavalla tai toisella.

Sukumme jäsenet ovat aina olleet toimeentarttuvaisia, asioihin on otettu kantaa, mutta rakentavasti. Nuorisoa on ohjattu opintielle, kannustettu yrittämään ja maata rakennettu hyvinvointiyhteiskunnaksi tuleville sukupolvillemme. Vainioita ei ole jätetty, vaikka välillä on asuttu ulkomaillakin, hakien sieltä ajatuksia oman alueen ja oman maan kehittämiseksi.

Toivotankin Onnea teille kaikille sukulaisillemme, että jaksatte jatkossakin rakentaa Suomea, ylläpitää sukuseuraamme ja sukuyhteyttämme! Meistä kaikista rakentuu Suomi ja meidän tarmostamme sukulaisina tukea toinen toistamme tulee se Suomi, jossa perillistemme on hyvä asua. Toivon, että sukumme laajenee nuoren sukupolven myötä. Tervetuloa sukuumme te kaikki muista suvuista puolisoksi päätyneet – tuotte tuulahduksen uusia ajatuksia, jotta emme jäisi jurraamaan paikoillemme.

Näissä merkeissä vietämme Kääriäisten sukuseuran juhlakokousta Iisalmessa elokuun ensimmäisenä viikonloppuna, josta tarkempi aika ja ohjelma julkaistaan www.kaariainen.fi.

Pakkaspäivän terveisin Iisalmesta
Ritva Lappalainen, os. Kääriäinen
taloudenhoitaja

Historian Havinaa

Olen asunut koko ikäni Espoossa. Ensimmäiset 10 ½ vuotta Westendin Invalidien Ammattiopilaitoksessa ja sen jälkeen Olarissa. Syntymässä kävin kyllä Naistenklinikalla Helsingissä 1960.

Espoossa ei tuolloin ollut synnytyssairaala. Isäni Väinö(1912-1990) oli kotoisin Mikkelin maalaiskunnan Vehmaskylästä Kaipolaksi kutsutusta osakylästä ja äitini Elsa o.s. Tarvainen (1920-2009) Hankasalmen Halttulan kylästä.

Kiinnostuin historiasta varsin varhain, vaikken sitä silloin ymmärtänytkään. Isäni Väinö kertoi iltapuhteilla elämästä ennen sotia ja kuuntelin niitä tarinoita hyvin mielelläni ja pyysin usein kertomaan lisää. Kun menin keskikouluun 1972 Etelä-Espoon Yhteiskouluun(nykyinen Haukilahden koulu/ lukio) oli ensimmäisenä historian opettajanani Anni Lampén, joka oli samoin erittäin hyvä kertoja ja hän kertoi usein tunnin päätteeksi tarinoita, joilla ei ollut mitään tekemistä opetussuunnitelman kanssa. Muistan sen, että koko luokka kuunteli tarkkaavaisesti hänen kertomaansa. Jossakin vaiheessa koulunkäyntiä tuli puheeksi, kuinka vanhoja sukunimiä kullakin oppilaalla on. Opettaja kysyi minulta, mistä sukusi on peräisin. Tiesin vain, että isä oli Mikkelin pohjoisosasta kotoisin. Kiinnostuin kuin opettaja sanoi, että sukunimi on hänen mielestään vanha, mutta asia jäi joksikin aikaa hautumaan. Yhtenä kesänä sukuasiat tulivat puheeksi setäni Eeliksen luona. Heillä oli sukuselvitys isäni suvusta. Isän serkku Veikko Kääriäinen lähetti joulun alla 1976 veljensä Ossi Kääriäisen laatiman hieman laajemman sukuselvityksen samasta sukuhaaras- ta. Luin sitten kirjastosta lainamaan Seppo Sampion sukututkimusoppaan ja menin itse silloiseen Valtionarkistoon(1994 lähtien Kansallisarkisto) ja siitä minun oma sukututkimukseni alkoi. Intoa oli niin paljon, että kerran lompakko unohtui kotiin.

Kolikkokukkarossa oli rahat vain menomatkaa varten Olarista Helsinkiin. Huomasin lompakon puuttumisen vasta klo 20, kun arkisto meni kiinni. Ei auttanut muuta kuin kävellä kotiin yli 15 km:n matka. Pidän kyllä kävelystä ja sää oli kauden sinä iltana, että matka Lauttasaaren kautta koti meni oikein mukavasti.

Ensi aluksi rakentelin sukupuuta ja esipolvitaluja rippi- ja lastenkirjojen ja n.s. Mustien kirjojen avulla eli seurakuntien puhtaaksi kirjoitettujen historiakirjojen(syntyneet, vihityt ja kuolleet), mutta aika pian aloin tavata tuomiokirjoja. Halusin tietää sukulaisistani muutakin kuin syntymä- ja kuolinajat. Kävin Valtionarkistossa jopa lomien aikaan varusmiespalvelusta suorittaessani Viestirykmentissä Riihimäellä ja aloitettuani opiskelut Farmasian laitoksella syksyllä 1982 sukututkimustahti vain yltyi, koska Farmasian laitos sijaitsi tuolloin muutaman korttelin päässä Valtionarkistosta ja monesti oli aikaa poiketa kahlaamassa käräjien pöytäkirjoja. Pian opettelini itseni lukemaan 1700-luvun tekstejä. Paljon mielenkiintoisia juttuja on vuosien varrella löytynytkin.

Isäni esivanhemmat ovat lähtöisin lähinnä Haukivuorelta ja sen lähikunnista. Isäni ja isäniäiti olivat molemmat Haukivuoren Kääriäisiä. Isä Johan David(1865-1938), jota kutsuttiin joko Juhaniksi tai Juhoksi ja äiti Selma(1880-1962). Haukivuorella oli 1720-luvulla 5 eri Kääriäisten sukuhaaraa ja Juhan ja Selma ovat kahdesta eri sukuhaarasta. Juhanin esivanhemmat isännöivät Haukivuoren taloa n:o 21, josta isossajaossa tulivat talot numero 27-29 ja Selman esivanhemmat taloa n:o 1, josta isossajaossa tulivat talot n:o 1-2. Selman esi-isä tosin luopui jo talonpidosta ennen isoajakoa 1760-luvun alussa ja talo siirtyi Leikkaan suvulle. Siitä lähtien Selman esivanhemmat olivat torppareina. Selman äidin Eeva Kristiina Jalkasen(1836-1923) äiti Riitta Maria

Laurintytär Kääriäinen (1811-1872) oli kolmatta Haukivuoren Kääriäisten sukuhaaraa, joka isännöi 1720-luvulla Haukivuoren taloa n:o 8, josta isossajaossa tuli Haukivuori n:o 3 Kääriälä. Riitta Marian isänisällä oli komealta kalskahtava rakuu-na H ieronymus Haukberg(1750-1817) eli hän oli saanut sotilasnimekseen koko silloisen kappeli-seurakunnan nimen puoliksi ruotsinnettuna.

Isänisän isä Taavetti(David) Kääriäinen (1827-1903) 1860-luvun puolimaihin asui perheineen Haukivuoren n:o 29 Pohjoistalo Sarselin kyläkunnalla. Tuolloin talo jaettiin ja Taavetti muutti Hulkonmäen kyläkunnalle, jossa toinen puoli talosta sijaitsee. Hän osti Pekka Riipiseltä viereisen Väänälän talon, johon asettui asumaan. Taavetti myi talot 22.3.1892 serkuilleen Abel ja Adam Moilaselle velkaannuttuaan oltuaan Haukivuori n:o 27 Hulkonmäen orpolasten holhoojana ja käytyään vuosia oikeutta. Taavetti muutti 4 lapsensa (Sohvi, Marikka, Juho ja Ville) kanssa Haukivuorelta 2.7.1900 Mikkelin maalaiskunnan Vehmaskylään n:o 25 Tanila (nykyään Kiukas) lampuodiksi (talon omisti Matti Varjus). Tanila-nimi tulee rokotaja Daniel Siljanderista, joka aikoinaan omisti talon. Isä kutsui taloa ”Pohostaloksi”. Luulin aluksi, että se johtui siitä että talo sijaitsee puolisen kilometriä Varjusten tuolloin omistamasta talosta Vehmaskylä n:o 7 pohjoiseen ennen kuin selvisi, että nimi oli tuotu muuttokuorman mukana Haukivuorelta. Isäni isä Juhani eli Juho oli isänsä jälkeen lampuotina Tanilassa vuoteen 1925 ja sen jälkeen loisena vuoteen 1935.

Selma tuli Haukivuorelta 1902 piiaksi Varjuksen taloon ja 30.12.1904 Juhani ja Selma menivät naimisiin. Isän kertoman mukaan Selmalla oli ollut vihkitilaisuudessa ollut rästitöppöset jalassa. Juhani ja Selman lapset Eelis, Väinö ja Anna vuokrasivat eli ”olivat arentilla” 1935–1939 Adam Kantasen omistamaa tilaa Vehmaskylä n:o 25 Kaipola. Isäni Väinö lähti kotoa pois 1939 mennessään Itä- ja Suur-Savon maamieskouluun Rantasalmen Kolkontaipaleelle. Ollessaan maatalousharjoit-

telussa Nikolai Laamasen Taskilan tilalla Juvalla syttyi talvisota. Talvisodan isä palveli KTR 13:ssa Laatokan pohjoispuolella. Joukko-osasto kuului vielä 13. Divisioonaan, mutta isän patterista kaatui ainoastaan yksi mies. Väli rauhan aikaan isä oli Haukivuoren Puutavara Oy:n tukkipomona Hankasalmen Niemisjärvellä ja tutustui tansseissa äitiini ja rakastuivat. Jatkosodan aikana he menivät 1942 kihloihin ja 1943 naimisiin ja siitä alkoi heidän yhteinen taipaleensa, joka jatkui isän kuolemaan 1990 asti. He ehtivät sodan jälkeen asua Virtasalmella, Leppävirralla, Rautalammilla, Mikkelin maalaiskunnassa ja Kärkölässä ennen kuin 1953 asettuivat Espooseen ensin Orionin Ylä-Mankkaan tilalle ja 1956 lähtien Westendin Invalidien Ammattioppilaitokselle, jossa olivat työuransa loppuun, isä 1974 ja äiti 1983.

Oikeisiin tutkijoihin tutustuin sattumalta, kun vuonna 2000 Joensuun yliopiston Suomen kielen professori Hannes Sihvo julkaisi kirjan Aleksis Stenvall A. Kivi- Asiakirjoja arkistoista. Huomasin Sihvon haastattelun Helsingin Sanomissa, jossa hän valitti, ettei ollut löytänyt ylioppilas Stenvallin kuolinmerkintää haudattujen luettelosta. Olen tuossa vaiheessa tutkinut sukuja yli 20 vuotta, joten tiesin, mistä etsiä. Vaikka Stenvall oli koko ikänsä kirjoilla Nurmijärvellä, hän asui viimeiset aikansa veljensä luona Tuusulassa. Menin samana päivänä arkistoon ja löysin hyvin helposti kuolinmerkinnän Tuusulan ulkoseurakuntalaisten haudatuista, joissa luki kuolinsyynä tyfus eli lavantauti. Otin sivusta kopion ja lähetin sen Hannekselle. Tapasimme ja siitä alkoi ystävyystemme. Selvisi, että Hanneksen äiti on Valkjärven Kääriäisiä ja serkku Markku Kuisma on samaa sukua. Hannes oli tekemässä artikkelia A. Kiven isosedästä Matti Stenvallista. Kävin Hanneksen kanssa Nurmijärven kirkkoherranvirastossa ja Hämeenlinnan maakunta-arkistossa keräämässä tietoja kyseisestä rosvosta artikkelia varten, jonka Hannes julkaisi Tuusula-seuran vuosikirjassa. Vuoden 2002 syksyllä ilmestyi Hanneksen

suurtyö Elävä Kivi, johon keräsin tietoja Stenvallin suvun vaiheista mm. Helsingissä. Hannes tutustutti minut professori Heikki Ylikankaaseen, jolle rupesin keräämään aineistoa Nurmijärvellä ja muualla Uudellamaalla 1820-luvulla riehu-neesta rikollisjoukkiosta ”Nurmijärven rosvoista”. Kirja rikollisjoukosta ilmestyi vuonna 2003. Olen sen jälkeen kerännyt Ylikankaalle aineistoa useaan julkaisuun ja siinä välissä etsinyt Seppo Aal-lolle 1600-luvun henkirikoksia ja etsinyt tietoja Helsingin 1600-luvun historiaan. Stenvall-tutki-musten yhteydessä minulle tuli hyvin läheiseksi Ralf Wilkman, joka oli tutkinut Stenvallien lisäksi henkilöitä, jotka olivat vaikuttaneet A. Kiven elämässä. Minulle tuli suuri suru, kun Ralf kuoli yllättäen 2004. Hän itse ilmeisesti aavisti kohtalonsa, koska hänelle tuttuja suomenruotsalaisia sukututkijoita oli kuollut lähiaikoina ja kerran jutteli siitä minulle.

Kääriäisten sukukokouksissa Iisalmessa rupesin käymään isän serkun Ossi Kääriäisen kanssa 1990-luvulla ja sain houkuteltua myöhemmin myös serkkuni Sirpa Kääriäisen mukaan ja Ossin kuoltua olemme käyneet sukukokouksissa kahdestaan.

Vuosien varrella on arkistoista löytynyt monen moista asiakirjaa. Mummoni Selman isänisä torppari Heikki Kääriäisen(1791-1856) kuollessa nuorin poika Mikko(1830-1892) toi käräjille isänsä ja äitipuolensa Anna Maria Siitarin(1794-1878) testamentin (Selman isä oli sisarusparven vanhin 1819 syntynyt Heikki Kääriäinen): Testamentti kirja

”Tämän me allakirjoitetut testamentamme ja lupamme meidän nuorimmallen pojallennme Mikko Kääriäisellen kaikki meidän tavaramme mistä nimestä se vaan alla mahtaa, sitä vasten että nimetty meidän poikamme Mikko hoitele meitä molempia kuolemanne asti joss ej hän ennen meitä kuoleman kautta pois tulis, mutta jos tämä meidän poikamme hylkä meitä ja ej meistä huolta pitä niin on hän samassa osaton meidän

tavarastamme mut meidän poikamme jotka ej meistä ole huolta pitänytt ovatta osattomat meidän omaisuutestamme, joka kahten vierasmiesten läsnä ollessa totistetan. Haukivuorella se 17. p. Elokuuta 1858. Henrik Kääriäinen Torpar Haukivuorellta, Anna Maria Siter Heikin vaimo. Olen tytyväinen seuraavaan yllä puollaolevan kirjan Mikko Kääriäinen. Totista Petter Pulliainen, Pavo Kimar. Kirjoitti Adam Kohvakka.”

Jutusta käy ilmi, että Heikki oli isännöinyt Haukivuoren n:o 5 alaista torppaa ja perintö koostui hevosista, vaatteista ja viljasta(Kansallisarkisto Rautalampi KO a 85 Pieksämäen syyskäräjät 1856 § 107 fol.1227-1228v) ja KO a 86 Pieksämäen syyskäräjät 1857 § 174).

Mikon vanhempi veli torppari Erkki Juhani(Erik Johan) Kääriäinen(1827-1905) oli lainannut 23.5.1863 hevostaan talollisen poika Heikki Heikinpoika Nykäselle, joka isänsä Heikki Nykäsen laskuun käytti hevosta maantietöissä. Poika oli pahoinpidellyt hevosta niin pahoin, että pian tapahtuman jälkeen hevonen oli kuollut. Käräjillä syytettynä ollut isä Nykänen kiisti syytteen, mutta tietöissä olleet todistivat, että kärejien juututtua puuhun kiinni oli poika Nykänen hakannut hevosta voimakkaasti kaksi kertaa. Korvauksena oikeus tuomitsi Nykäsen maksamaan hevosesta 44 markkaa ja sekä 20 markkaa siitä, että Erik joutui olemaan kesällä 1863 ilman hevosta ennen kuin sai uuden hankittua(Mikkelin maakunta-arkisto Pieksämäen syyskäräjät 1863 § 65).

Eerikki Kääriäisen torpassa pidettiin 2. marraskuussa 1890 Eerikin pojan Tanelin(Daniel) kuuliaisia. Iltakuudelta alettiin tanssia rinkitanssia ja sen aikana syntyi kärhämä, jonka aikana Heikki Stjerna (s.1860) puukotti Wilhelm(Anders Wilhelm) Ikosta(1867-1890), joka kuoli 8. Marraskuuta 1890 sairaalassa verenmyrkytykseen.

Uusi Suometar kertoi 13. marraskuuta 1890 tapa-
uksesta tähän tapaan:

”- **Puukotus.** *Sunnuntaina t. k. 2 p:nä oli joukko
nuorisoa kerääntynyt erääseen torppaan Hau-
kiwuoren pitäjän Letkun kylässä viettämään n.
s. kuuliaisia. Sinne tuli myöskin torppari Heikki
Stjerna, joka rupesi riitelemään lampuodinpoika
Wille Ikosen kanssa. Riita päättyi siten, että Stjer-
na löi puukolla Ikosen watsaan noin kolmen tuu-
man pituisen haawan. Ikonen on wiety Mikkelin
sairashuoneeseen. Henki kuuluu olewan waarassa.
Stjerna on wiety lääninwankilaan odottamaan
ansaittua palkkaansa.”*

Taneli Kääriäisen kuuliaisissa Eerikki Kääriäi-
sen mökissä oli väkeä yli 20 henkeä. Viinaa oli
tarjolla, kuten oli tavallista. Illan aikana tapahtui
monenmoista kärhämää ja tappeluksen poikasta.
Sulhanen Taneli Kääriäinen oli pyytänyt veljekset
Kalle ja Wilhelm Ikosen, Mikko Häkkisen ja ta-
lollisen pojan Aatami Häkkisen mökin kamariin
kahville. Heikki Stjernan veli Topias Stjerna oli
istunut penkillä pöydän takana. Wilhelm Ikosen
veli Kalle Ikonen oli istunut Topiaan viereen.
Heti sen huomattuaan oli Topias tokaissut ”ei
tarvitse köyhät tulla rikkaiden viereen istumaan”,
noussut ylös ja tarttunut Kalle Ikosta kurkusta.
Mikko Häkkinen tuli väliin ja Kalle Ikonen pääsi
irti kuristusotteesta ja meni ulos pihalle. Topias
Stjernan mukaan Kalle Ikonen oli sanonut To-
pias Stjernan viereen istuessaan ”pois entiset jotta
toisia pääsee sijaan”. Todistaja Edla Kääriäisen
mukaan aiemmin illalla Topias Stjerna oli lyönyt
nyrkillä pöytään. Siitä häntä kiellettyä oli hän sa-
nonut hänellä olevan enemmän rahaa kuin pöytä
maksaa sekä huudahtanut ”tulkoon yksin kuka
tahansa niin kyllä te pysytty minun käsissä”.

Kalle Ikosen palattua n. klo 6 illalla oli tuvassa
ruvettu tanssimaan rinkitanssia. Topias Stjerna
oli tullut myös tupaan ja äkkiarvaamatta lyönyt
kädellä Kalle Ikosta suulle ja hetken kuluttua luul-
tavasti piippunsa kopalla oikeaan silmäkulmaan.

Silmäkulmasta ja sieraimista oli alkanut vuotaa
verta. Kalle meni ulos tyrehdyttämään veren-
vuotoa. Mikko Häkkinen oli rauhoitellut Topias
Stjerna, joka olikin siitä rauhoittunut. Sitten
Mikko meni kamarin lattialle, tuli Topias hänen
luokseen ja lyönyt Mikkoa korvalle sekä vähän
myöhemmin uudelleen rynnännyt Mikon päälle
ja saanut Mikon kaadetuksi alleen ja ruhjonut
Mikkoa. Topias Stjernan veli Heikki, joka oli kes-
kikokoinen ja ruumiltaan tavallinen, oli viettänyt
aikaa mökin saunassa. Heikki tuli mökkiin sisälle
ja sekaantui kahakkaan ja polki Mikko Häk-
kistä päähän, minkä jälkeen Heikki oli vetänyt
Mikkoa tukasta niin kovasti, että Mikko rupesi
huutamaan apua. Joku tuvassa olleista miehistä
oli sanonut Heikki Stjernalle ”mitä sinä viatonta
miestä rupeat polkemaan” ja Heikki Stjerna oli
heti lakannutkin sitä tekemästä ja Mikko Häkki-
nen pääsi ylös lattialta.

Mikko Häkkinen meni naama turvoksissa ulos
tarkistamaan Kalle Ikosen vammoja ja havainnut
Kalle, että Kallen oikea silmäkulma oli mustelmil-
la ja silmä punertava sekä että veri vuoti suusta ja
sieraimista. Heikki Stjerna oli sitä mieltä, että hän
vahingossa oli polkenut saappaallaan Mikko Häk-
kistä. Juhlaväki syytti, että hän oli tehnyt sen ta-
hallaan. Heikille oli tullut paha mieli ja hän aikoi
lähteä mökistä pois ja maksoi vanhalle emännälle
Leena Montoselle tarjoamisista 15 penniä. Taneli
Kääriäinen tuli uunin luona tullut Heikin luo ja
sanonut, ettei hän ollut mitään pahaa tehnyt ja
tarjonnut hänelle ryypyn, jonka oli putelin suusta
ottanutkin ja jäänyt vielä joksikin aikaa kamariin.
Edla Kääriäinen muistutti Heikille, että tämä oli
polkenut Mikko Häkkistä kasvoille. Heikki Stjer-
na löysi Mikko Häkkisen ja Kalle Ikosen karsinan
nurkassa uunin takana, jolloin Kalle Ikonen sanoi
manuuttavansa Topias Stjernan kärejiin ja näytel-
lyt oikeaa kulmaansa, joka oli mustelmilla. Heikki
sanoi, että Topias oli humalapäissään arvaamaton,
mutta selvittyään kyllä sovittaisi asian.

Hetken kuluttua tuvassa ruvettiin tanssimaan ja soittamaan. Mökin tuvan ja porstuan ovet olivat auki ja Heikki näki Wilhelm Ikosen menevän ulos pihalle n. 10 sylen päässä olevan kiviläjän luo ja kumartunut sanoen ”tänä yönä pitää Stjernain miehien muistaa”. Wilhelm otti jotakin käteensä ja palasi tupaan. Heikki Stjerna vetäytyi karsinaan päin, josta oli mennyt Wilhelmiä vastaan ja huomannut tällä kädessään kiven ja sanonut hänelle ”heitä pois tuo kivi”. Wilhelm oli kieltänyt hänellä olevan kiven. Heikki otti Wilhelmiä oikean käden kalvosimesta ja vetänyt käden näkyviin ja nähnyt kädessä suuren kiven, ettei koura päässyt aivan umpeen. Heikki oli kysynyt ”mikäs tuossa on”. Ikonen oli siihen vastannut ”mitä sinä siitä tahdot”. Heikki Stjerna vetäytyi karsina nurkkaan seisomaan. Vähän ajan päästä hän näki Wilhelm Ikosen ja veljensä Topias Stjernan kohotetuin käsin seisovan vastakkain. Pimeässä hän ei nähnyt, löivätkö he toisiaan. Topiaan isä Jeremias Stjerna meni väliin erottamaan kahakoivia ja Wilhelm Ikonen pakeni seinään päin ja Jeremias Stjerna piteli poikaansa Topiasta kiinni. Heikki Stjerna luuli, että Wilhelm Ikonen mahdollisesti kivellä löisi Topiasta. Heikki otti puukon tupesta ja kun hän näki Wilhelm Ikosen kumartuvan ikään kuin lyödäkseen Topiasta, löi Wilhelmiä puukolla. Heikin kertoman mukaan hänellä oli tarkoitus lyödä Wilhelmiä reiteen saadakseen Wilhelmin hyökkäyksen estettyä, mutta isku osuikin Wilhelmiä mahaan. Kun Wilhelm sanoi ”Heikki löi minua mahaan”, oli Heikki säikähtänyt ja mennyt ulos tuvasta porstuaan ja sieltä rappusille, josta hän oli heittänyt vetensä ja sitten mennyt kamariin, jonne Wilhelm Ikonen sillä välin oli viety ja jossa haavan päälle oli ennätetty panna ränttiä eli riepua. Puukko oli neljän tuuman pituinen ja siinä oli vahva terä. Taavetti Lind, joka ei itse ollut tuvassa puukotuksen aikaan, oli sitonut haavan. Todistaja Mikko Putkosen mukaan haava oli vasemmalla puolella mahaa noin 3 tuuman päässä navasta.

Eerikki Kääriäisen veli Mikko meni Kalle Ikosen luo ja kertoi Heikki Stjernan puukottaneen Wilhelm Ikosta. Kalle kiiruhti heti Wilhelmin luo ja näki haavan veljensä mahassa. Kalle lähti kertomaan tapahtuneesta hieman yli venäjän virstan(1068,8 m) päässä olevaan kotimökkiinsä isälleen Antti Ikoselle n. klo 7 aikaan illalla. Torppari David Lind ja torpparin poika Petter Kääriäinen veivät nimismies Aksel Immellille sanan ja hän saapui mökkiin tekemään tutkimusta kello 9 aikaan illalla. Tutkimukseen jälkeen nimismies Immell vangitsi Heikki Stjernan ja toimitti hänet Mikkelin lääninvankilaan odottamaan oikeuskäsittelyä. Wilhelm Ikosen isä Antti kiiruhti poikaansa katsomaan Eerikki Kääriäisen mökille ja kello 4 aikaan seuraavana aamuna hän meni Haukivuoren asemalle ja lähetti sähkösanoman pataljoonan lääkäri Werner Timgrénille Mikkeleihin ja pyysi lääkäri saapumaan tapahtumapaikalle apua antamaan. Antti Ikonen jäi asemalle odottamaan lääkärin saapumista. Lääkäri Timgrén saapui klo 11 aikaan ennen puolta päivää. Antti Ikonen vei lääkärin 6 virstan päässä asemalta olevaan Eerikki Kääriäisen torppaan, jossa Timgrén ompeli ja satoi haavan ja määräsi Wilhelmin tuotavaksi Mikkelin läänin sairashuoneelle, jonne Wilhelm junalla saapui klo 10 aikaan illalla. Timgrén arvioi haavan olleen n. 3 sentin kokoinen. Hoidosta huolimatta Wilhelm kuoli sairaalassa haavakuumeeseen/ verenmyrkytykseen 8.marraskuuta 1890.

Haukivuoren kihlakunnanoikeus 21.11.1890 pidetyillä välikäräjillä tuomttiin Heikki Stjerna Keisarillisen asetukseen taposta, tappamisen aikomuksesta ja muusta pahoinpitelemisestä, annettu 26. Marraskuuta 1866 § 1:n ja § 3:n mukaan pidettäväksi 8 vuotta kuritushuoneessa ja Topias Stjernan 7. §:n mukaan mainitussa armollisessa asetuksessa rangaistavaksi 100 markan sakoilla Mikko Häkkisen ja Kalle Ikosen pahoinpitelemisestä. Varojen puuttuessa sakot oli sovittava

8 päivän vankeudella vedellä ja leivällä. Heikki Stjerna tuomittiin lisäksi korvaamaan Antti Ikon oikeudenkäyntikuluja 100 markalla. Viipurin Hovioikeus 12.5.1891 ja Senaatin Oikeusosasto 11.8.1891 antamissaan päätöksissä piti tuomiot ennallaan. Heikki Stjerna kärsi tuomionsa Turun Kakolassa (MMA C III a 1. Haukivuoren ja Virtasalmen nimismies. Poliisitutkintapöytäkirja 2. ja 4. marraskuuta 1890, KA SOO Anomusasiakirjat Ea 2147a pag.291/1891, KA SOO Päätöstaltiot pag. 914-915 mikrofilmi SEN.1812).

Edellä olevasta on havaittavissa, että hoidon saaminen ja uhrin sairaalaan toimittaminen kesti 130 vuotta sitten luvattoman kauan. En tiedä, olisiko Wilhelm selvinnyt, vaikka puukotus olisi tapahtunut aivan sairaalan vieressä, koska tuohon aikaan ei ollut antibiootteja käytössä eikä paljon muitakaan infektioiden hoitokeinoja.

Joseph Lister keksi 1867 käyttää karbolihappoliuosta eli fenolia ihon puhdistamiseen ja leikkausliinojen kostuttamiseen, käsien pesuun sekä ilman suihkuttamiseen leikkausalueen ympärillä. Sillä saatiin hyviä tuloksi ja esim. avomurtumien hoito tuli mahdolliseksi. Aiemmin oli pitänyt turvautua amputaatioon haavatulehduksen pelossa. Leikkaussalien ilman desinfioinnista karbolihapposuikkuksen avulla päästiin eroon 1880-luvulla. Tutkimukset osoittivat, että haavatulehduksia aiheuttavat märkäbakteerit olivat peräisin likaantuneesta haavasta, leikkaukseen osallistuneiden käsistä, hengitysteiden eritteistä ja vaateuksesta tai leikkauksessa käytetyistä instrumenteista, laitteista ja muista tarvikkeista. Ratkaisuna näihin ongelmiin oli steriliteetti, bakteeriton tila, johon pyrittiin antiseptiikan ja aseptiikan keinoin. Leikkaukseen osallistuvien vaatetus ja käsineet sekä instrumentit, ommelaineet, leikkausliinat ja sidetarpeet voitiin steriloida keittämällä, höyrykuumennuksella tai muilla menetelmillä. Antiseptistä menettelyä kemiallisilla aineilla tarvittiin yhä käsien, ihon, leikkausjalkineiden ja leikkaussalin pintojen puhdistamisessa.

Leikkausvaatetus, päänsuojus, kumikäsineet ja hengityssuojain tulivat käyttöön nopeassa tahdissa 1890-luvun aikana (Arno Forsius: Desinfektioaineiden historiaa). Wilhelm Ikosen tapauksessa tiedon kulku lehdistöön kesti kauan ja tiedot olivat vanhentuneita ja vääristyneitä. Toki vielä nykyäänkin lehdistössä esiintyi aika usein vääriä tietoja. Mutta kaikeksi onneksi Taneli Kääriäinen (1867-1941) vihittiin 7.12.1890 avioliittoon Hilma Maria Kohvakan (1867-1940) kanssa ja pariskunta asettui asumaan Mikkelin Seppälän kylään n:o 6 Kaipolan talon Haajalan torppaan, joka lunastettiin itsenäiseksi 25.4.1925. Perheeseen syntyi 8 lasta, joista 4 eli aikuiseksi. Paikka sijaitsee Mikkelin Pieksämäen tien varressa ja tienviitassa lukee muistaakseni Häppäläntie.

Lyhenteiden selitykset:

KA= Kansallisarkisto, MMA= Mikkelin maakunta-arkisto, KO= kihlakunnanoikeus, SOO= Senaatin Oikeusosasto, vastaa nykyistä Korkeinta Oikeutta.

- Sukuterveisin Seppo Juhani Väinönpöika Kääriäinen

Eino Aukusti Kääriäisen muistolle

Isä oli vanhin kolmilapsisesta pesueesta, perheeseen syntyi vielä kaksi sisarta. Vanhemmat olivat Väinö ja Elina Kääriäinen, Väinö kotoisin Iisalmesta ja Elina Keiteleeltä. Isän kotipaikka oli Iisalmen Paaslahti. Isä oli pitkänhuiskea, hoikka, tummanruskeahiuksinen ja sinisilmäinen mies.(182cm/ 75kg). Isä lähti noin 15-vuotiaana töihin Iisalmeen. Aluksi hän oli ollut opissa koneitten korjaajaksi, mutta siirtyi sitten sähköasentajan oppiin. Nämä molemmat alat olivat hänelle mieluisia, sähköasentajan työ ja kaikenlaiset koneitten ja laitteitten korjaushommat. Varsinkin autojen korjaaminen ja ras-
saaminen olivat mieluisia. Hänen harrastuksiinsa kuuluivat vanhojen tavaroiden ja esineiden keruu ja musiikki. Hän itse soitti mieluiten haitaria. Vanhemmalla iällä hän lauloi kuorossa. Hänen isänsä veli Urho oli toiminut kyläpelimannina ja soittanut haitarilla kaikenlaisissa tilaisuuksissa ja sen ajan tansseissa. Isän elämänpolut kulkivat monilla paikkakunnilla, aluksi työn ja toimeentulon perässä mm. Iisalmessa, Puolangalla, Sallassa, Ruotsissa, Nokialla, Kemissä ja viimeksi Iisalmessa. Vanhimmiten hän alkoi kaivata muuttoa synnyinsijoilleen ja siksi palasi Iisalmeen noin kolme vuotta ennen kuolemaansa. Hänet on haudattu Kääriäisten sukhautaan Vanhan Kirkon hautausmaalle.

- Maire Harju

Äitini Rauhan muistolle

Äiti syntyi Kirmalla äitinsä Helmin ”lehtolapsetna”. Äiti varttui ja kasvoi Kirmalassa ”talontyttönä”. Ympärillä oli turvallisia aikuisia. Talon töihin äidin piti osallistua jo hyvin nuorena. Jo silloin kotieläimet olivat hänelle erittäin rakkaita ja niistä oli äidille seuraa. Eläimillä oli suuri merkitys myöhemminkin elämässä.

Avioituttuaan isäni Vilhon kanssa nuori pari asettui asumaan Lähteelään, missä myös ukki Petter ja mummo Kaisa asuivat. Elo sujui yhdessä töitä tehden. Töitä riittikin paljon uutta rakentaessa. Isän ollessa asevarikolla töissä äiti hoiti kotityöt. Isän töistä tulon jälkeen vanhempani touhusivat yhdessä.

Äitini oli todellinen ulkoilmaihminen. Hänellä riitti puuhastelua puutarhassa. Kotipiha ympäristöineen oli hänelle hyvin rakas. Kalastaminen, marjastaminen ja leipominen olivat äidille mieluisaa tekemistä. Moni kyläläinen sai osansa äidin tekemistä leivistä ja rieskoista. Kalakukkoja ja ruisleipää lähti Etelä-Suomeen ja Ruotsiin saakka. Äiti saikin ”leipurimummo” nimen. Äidistä voi sanoa, että hän oli ”eläinten sairaanhoitaja”. Äitini apua tarvittiin useassa paikassa Kirmalla. Mikään vuorokauden aika ei ollut este kun apua tarvittiin lehmien kanssa. Yleensäkin äitini toisille antama apu oli pyyteetöntä. Äitini oli hyvin sisukas ja ahkera. Kokoajan oli jotakin puuhaa menossa. Sairaudetkaan eivät lannistaneet äitiä. Hänellä oli useita vaikeita sairauksia, joista hän selvisi hengissä ja kuntoutui kuin ihmeen kaupalla. Positiivinen elämänasenne auttoi selviytymään

Joskus äidin puheisiin tuli esiin katkeruus, mikä liittyi syntyperään ja lapsuuteen ja ettei ollut mahdollisuutta opiskella vaikka tiedon halu oli suuri. Äiti oli jossakin elämänvaiheessa innokas lukemaan kotimaista kirjallisuutta.

Olen kiitollinen Luojaalle, että äitini sai elää pitkän elämän. Me läheiset olemme saaneet häneltä hyvät elämän eväät. Monet neuvot ja ohjeet säilyvät tuleville sukupolville.

Kiitos äiti, mummo, isomummo ja anoppi.
Kirmalla Lähteelässä 31.1.2017

- Aune Kääriäinen-Niemi

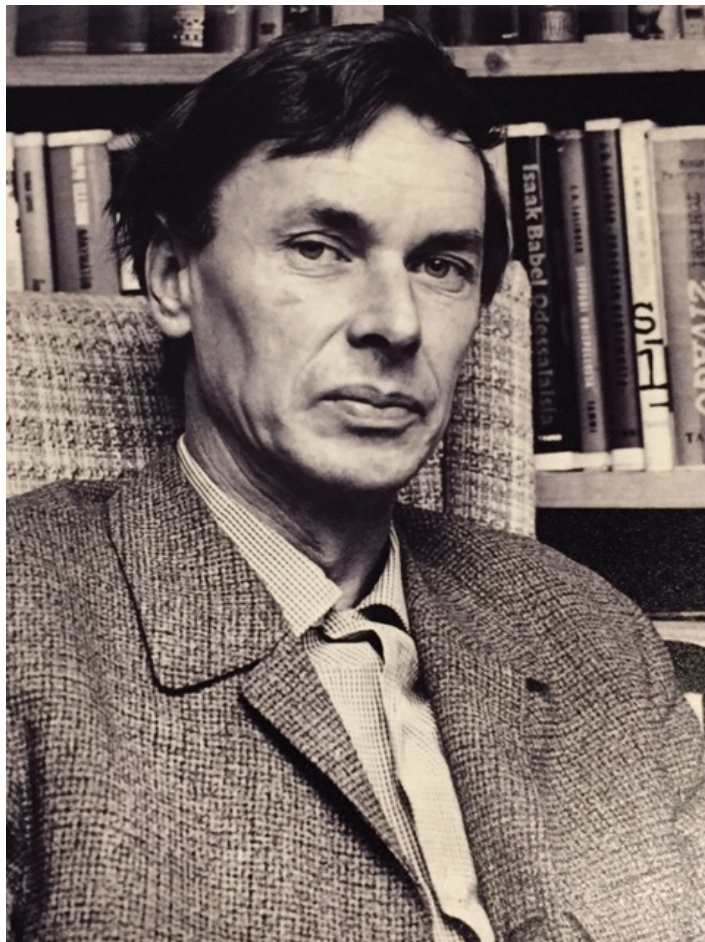
Heikki Kääriäinen

Isämme Heikki Kääriäinen syntyi Haminassa 25.10. 1928 ja nukkui pois Kuopiossa 29.10. 2016. Heikki oli sukuseuramme perustajajäsenen, jääkärikenraalimajuri Antti Kääriäisen nuorempi poika. Hän muisteli usein vierailuaan Kirman sukkukokoukseen 1947.

Kirjoitettuaan ylioppilaaksi Kuopion lyseosta hän lähti Helsinkiin opiskelemaan ja tapasi Savolaisen osakunnan Teuvo-tervahöyryretkellä tulevan puolisonsa, äitimme, Liisa os. Ilmoniemen. Heille syntyi neljä lasta ja yhteiselon vuosia kertyi 63. Heikki joutui julkisuuteen heti työuransa alkuvaiheessa keväällä 1956, kun hänestä tuli Ylioppilaslehden päätoimittaja. Samaan aikaan Suomi sai Kekkosen presidentiksi ja maahamme tuli yleislakko. Pääasiallisen elämäntyönsä isämme teki kirjallisuuden parissa kustantajana. Hän jäi eläkkeelle Tammen kirjallisen johtajan tehtävästä syksyllä 1991.

Eläköidyttyään Heikki ja Liisa muuttivat nuoruusmaisemiinsa Kuopioon, Olli-veljen naapurin. Kuopiossa jatkui vielä mieluisa veneilyharrastus. Helsingin vuosina perheemme veneili merellä ja saaristossa, mutta jo vuonna 1973 isä ajoi Sofia-paattinsa Saimaan kanavan kautta tänne sisävesille ja aina Iisalmen Haapajärvelle asti, Eino Säisän Suursaaren rantaan. Isä-Heikin rakkaus vesilläkulkemiseen ja Saimaaseen on siirtynyt meille seuraaville sukupolville. Näillä pyhillä kotivesillä häntä muistelemme.

- Outi Rissanen
Heikin tytär

Osanottomme kaikille sukuseuramme poisnukkuneiden omaisille.

Kumpu muistas

”Hetkeksi pysähdyin ja huomasin vuos vuoden jälkeen, kuinka mennyt aika jää kauaksi. Aivan puhki istuin miettimään, kuinka se kaikki oikein menikään”

Iisalmen entisen pitäjän historiasta selviää, että Nerkoon ja Kirmanjärven alueella on ollut Kääriäisen sukuisia ihmisiä vuonna 1571 jo 57 henkilöä. Nerkooltakohan esi-isämme Pekkakin lie soudellut Kirmanjärven kapeikolle ja asettunut sinne asumaan?

Niille paikoille oli hyvin paljon myöhemmin tehty silta salmen yli. Sillalla oli paljon käyttäjiä; koululaiset kulkivat Ulmalankoululle, työntekijät Ohemäen asevarikolle ja kukin tarpeen tullen junalle. Ohemäessä oli sesiake, jossa juna pysähtyi tarvittaessa. Pimeän aikana piti raapia tulitikkuja, että veturinkuljettaja osasi pysäyttää junan kyytiin lähtijöille. Asevarikolla ammuttiin sodan jälkeen uuden vuoden yönä raketteja. Niitä mentiin aina katsomaan. Asevarikko työllisti paljon Kirman rannan väkeä

Loppiaisenä oli kuulu Maakuntaviesti, joka hiihdettiin maantietä pitkin vuorovuosina Iisalimesta Kuopioon ja Kuopiosta Iisalmeen. Autoja kun ei juurikaan ollut liikenteessä.

Oman sukuhaarani kantaäiti Olauksen tytär 12.3.1837 syntynyt Magdalena rakensi Juurikkaan oman savupirtin poikansa Augustin kanssa. Magdalena oli siis Kääriälän tyttäriä. Augustilla oli kahdeksan lasta ja meitä hänen jälkeläisiään Kääriäisiä onkin vuosikymmenien saatossa levinnyt laajalti

1940-luvulla heräsi suvussa kiinnostusta omiin sukujuuriin siinä määrin, että järjestettiin Kirman Kääriäisten ensimmäinen sukukokous vuonna 1947 Kirman Kääriälässä. Olin itsekkin ollut vanhempien mukana juhlissa 9-vuotiaana poikana. Olihan silloinen Kääriälän emäntä Hanna ja isäntä Jussi kummejani. Myöhemmin olen ollut mukana monissa sukuseuran juhlissa ja muutenkin mukana sukuseuran toiminnassa.

Tulipa muuten mieleen merkittäviä Kääriäisiä vuosien varrelta. Heitä on mm. sukuun v. 1947 laatinut kenraalimajuri Antti Kääriäinen, kansanedustajana aikanaan toiminut Kuuselan Heikki Kääriäinen sekä tällä hetkellä eduskunnassa istuva Kirman Kääriälän isäntä Seppo Kääriäinen

Toivotan kesällä 2017 70 vuotta täyttävälle sukuseuralle onnea ja menestystä ja ennen kaikkea nuoria miehiä ja naisia toimintaan mukaan. Olihan seuran alkuaikaan aika pitkä uinahdus sukuseuran toiminnassa, mutta sitten tuli uudelleen herääminen. Herättäjinä oli isäni Veikko Kääriäinen, Ritva Lappalainen, vanhat ja uudet Kääriäiset. Vanhat vaipuu nousee nuoret vaan ei vuotten virta huku.

”Mut mihin kummaan taas laitoin sen kynän nimittäin. Sitten kun taasen löysin sen, jota epätoivolla etsin. Kas kummaa, taisinpa löytääkin sieltä, minne itse sen kätkeyin. Ja ihan muina miehinä vaan käyn sitten tyynesti toteamaan; Oli siellä minne sen laitoin.”

Molemmat runon pätkät ovat Eila Kääriäisen runosta

- Terveisin Toivo Kääriäinen

Elokuu

Minä löysin illalla elokuun
tien kulkea kaipuun siltaa.
Vesi välkehti laineilla kutsui kuu,
tie hopeinen meren pintaa.
Jalka tavoitti kaislikon kostean,
käsi veteen viivaa piirsi.
Niin säikähdin kutsua kuoleman,
joka houkutti, kultana kiiksi.

Kuu kasvoi, yleni korkeuteen
ja tavoitti lakea taivaan.
Se hopeoi saaret ja seljäteet
ja lumosi rantojen kaislat.
Kiven sielua kiusasi omakseen
puun oksalle purppuran taikoi.
Ja hiekalla rajassa rantaveen,
se hetkisen levätä aikoi.

Meren muistan, rannalla täysikuun
jalat kuljetti hopeista siltaa.
Nyt säikkynyt rannalla uneksuu,
yöks vaihtui jo elokuun ilta.
Kuu kujeili, hämärsi rajoja maan.
Se herkisti, näkyjä taikoi.
Sydän säikkynyt hätäsatamaa,
ihan turhaan etsiä aikoi.

Eila Kääriäinen

Aikaisempia Sukusytykkeitä voitte lukea aina 1:stä lehdestä vuodelta 1947 alkaen www.kaariainen.fi - sivustolta.
Tietoja uusista sukututkimuksista, kuvia, muisteloita ja muita kirjoituksia otamme vastaan lehden toimitukseen koko ajan. Materiaalin voi lähettää sähköisesti ritva.lappalainen@gmail.com tai postissa Virtalantie 18, 74160 IISALMI
Puhelinnumeroni on 0500-18 55 90

Oheisella pankkisiirrolla voitte maksaa jäsenmaksun ja ilmoittaa yhteystietonne sukuseuralle.
Otamme mielellämme myös sähköpostiosoitteita vastaan. Pyydämme anteeksi jos olemme postituksessa lähettäneet Sukusytykettä jo edesmenneille jäsenillemme sillä jäsenrekisterimme ei ole ajan tasalla.

Ystävällisesti ilmoittanette mahdolliset muutokset osoitetiedoissa ja edesmenneistä jäsenistämme.

Jäsenmaksuksi johtokunta esittää vuodelle 2017 20 €/hlö.
Tarkistakaa jäsenmaksu www.kaariainen.fi - sivustolta ennen maksua.

Saajan tilinumero Mottagarens kontonummer	FI84 5068 0640 1106 05	BIC OKOYFIHH
Saaja Mottagare	Kääriäisten sukuseura RY	Viesti
Maksajan nimi ja osoite Betarens namn och adress Allekirjoitus Underskrift		Nimi: Osoite: Synt. aika: Sähköposti:
		Viitenro Ref.nr
Tililtä nro Från konto nr		Eräpäivä Förf.dag
		Euro